

[Souček o vztahu filosofie a theologie - 2]

Souček užívá poněkud násilnických výrazů, když zdůrazňuje, že „i nejbližší a nejsympatičtější filosofie může theolog legitimně použít jen tak, že ji na důležitých bodech obmění, jaksí zdeformuje“ (tamtéž, str. 25). Já bych sám dal přednost jinému vyjádření, které po mém soudu odpovídá lépe skutečnému stavu. Řecká filosofická tradice interpretuje skutečnost (svět, člověka a jejich vztah) již v jistém významné smyslu deformovaně, totiž tak, že užívá pojmů v jednoznačné spjatosti s intencionálními předměty, které modelu po vzoru geometrie i tehdy, když se to vůbec nehodí a když to vede k nesprávnému způsobu pochopení. Proto vývoj evropského myšlení je mj. charakterizován v posledních staletích také kritickou distancí vůči tzv. substančním metafyzikám, ale nejposledněji také kritikou řecké pojmovosti (a tedy i logiky na ní založené) vůbec. Když si teolog použije nějaké filosofie a „deformuje“ ji právě v těch místech a v těch bodech, kde ona filosofie (stále ještě pod vlivem řeckého způsobu zpředměťňování) je sama deformovaná a ve svých postupech deformující, je poněkud podivné mluvit o deformování, protože ve skutečnosti jde o odstranění deformací, o narovnávání – přesně ve stylu „rovné číňte cesty“ – nikoli tedy Páně, nýbrž cesty Pravdy.

(Praha, 990531-2.)